

1.Theorie over pesten: definitie, risicofactoren, gevolgen

Definitie

Plagen is niet hetzelfde als pesten. De verschillen zou je zo kunnen aangeven:

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend "slachtofferschap"	Hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: "Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen."

Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven.

Als kinderen aan elkaar gewaagd zijn, is er sprake van plagen. De ene keer doet de één iets vervelends, een volgende keer is het de ander.

Plagen hoort erbij. Daar moet je (leren) tegen (te) kunnen. Plagen is een manier om grenzen te verkennen: hoever kan ik gaan? Plagen verduidelijkt iemands sterke en zwakke punten. Plagen is een spelletje. Niet altijd leuk maar nooit bedreigend. Pesten is dat wel.

Risicofactoren

Uit onderzoek blijkt dat sommige 'typen' kinderen en kinderen met bepaalde gedragingen vaker buiten de groep geplaatst worden:

- Volgzzaam gedrag: letterlijk alles doen wat gevraagd wordt;
- Sociaal ineffectief gedrag: op een hinderlijke manier contact zoeken met groepsgenoten, omdat men de sociale gedragscodes niet kent of zich er niet aan wenst te storen;
- Afkoopgedrag: snoep en andere cadeautjes gebruiken om gunsten te kopen;
- Klikgedrag: iets aan de leraar vertellen (vaak argeloos) en daarmee de groepscode overtreden;
- Aandachttrekkend gedrag: er genoeg in scheppen op te vallen;
- Kinderen met ADHD, PDD-NOS, en/of andere diagnoses;
- Slecht of juist heel goed kunnen leren;
- Kinderen die extreem 'lief' gedrag vertonen.

Ook kinderen die zich onderscheiden in spraak, manier van kleden, haardracht, lichaamsgeur, gewoonte of normen en waarden maken eerder kans om buiten de groep geplaatst te worden.

Bovenstaande gedragingen hoeven geen oorzaak te zijn van een pestprobleem. Wel is het als leerkracht van belang extra alert te zijn op kinderen waarbij sprake is van een van bovenstaande gedragingen.

Gevolgen als je zelf gepest bent

Je hebt het gevoel dat je alles fout doet.

Je bent soms heel alleen.

Anderen vinden je misschien wel een beetje raar.

Het gaat niet zo goed op school.

Je bent bang om naar school te gaan.

Je gaat liever niet naar school.

Je bent bang om nieuwe vrienden te maken.

Je kunt niet goed meer slapen omdat je ligt te denken aan het pesten.

Je voelt je heel verdrietig.

Je gaat geloven wat de pesters over je zeggen.

Gevolgen als je pest

Andere kinderen zijn misschien een beetje bang voor jou omdat jij pest.
Je hebt niet veel echte vrienden of vriendinnen.

Gevolgen voor de rest van de klas

Er is een ongezellige sfeer in de klas.

Sommige kinderen uit de klas doen niet meer goed mee omdat ze het niet leuk meer vinden in de klas.

Klasgenootjes voelen zich rot, omdat ze vinden dat ze iets tegen het pesten zouden moeten doen, maar durven dit niet omdat ze bang zijn zelf gepest te worden.

2. Pedagogische uitgangspunten van de school

Pesten wordt op onze school erkend als ontoelaatbaar gedrag.

De school probeert pesten te voorkomen. Leerkrachten proberen een veilige sfeer te scheppen in hun klas.

Er is een vertrouwenspersoon op school die ingeschakeld kan worden bij problemen.

In de schoolgids (4.4) staat omschreven vanuit welke pedagogische uitgangspunten gewerkt wordt: De leerkrachten

1. Zorgen voor een ordelijke en functionele leeromgeving;
2. Tonen in gedrag en taalgebruik respect voor de leerlingen;
3. Bevorderen het onderlinge respect bij kinderen;
4. Ondersteunen het zelfvertrouwen van kinderen;
5. Hebben duidelijke omgangsregels op schoolniveau afgesproken;
6. Zorgen in de groep voor structuur;
7. Zorgen voor een uitdagende leeromgeving;
8. Stimuleren bij leerlingen de ontwikkeling van zelfstandigheid en het nemen van eigen verantwoordelijkheid;
9. Zorgen voor een veilige leeromgeving;
10. Gaan uit van een positieve benadering naar de leerlingen toe;
11. Zijn consequent en duidelijk in ons handelen
12. Handelen kindgericht.

3. Preventie; sociaal emotionele ontwikkeling op school

De school hanteert het 'Anti-agressie protocol' . Hierin staat dat ouders/verzorgers en medewerkers die de school betreden de volgende gedragscode onderschrijven en zich eraan houden:

1. Ouders en medewerkers tonen elkaar respect.
2. Ouders en medewerkers hanteren fatsoenlijk taalgebruik.
3. Ouders en medewerkers treden niet agressief op.
4. Wanneer er een conflict is, werken ouders en medewerkers mee aan het zoeken naar en het vinden van een oplossing.

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels met de leerlingen. Dat gebeurt schoolbreed en op groepsniveau. Zowel schoolafspraken als groepsafspraken zijn zichtbaar in de klas opgehangen. Daarnaast hangen de schoolafspraken, ondersteund door prenten, in de gemeenschappelijke ruimten en de gangen.

Schoolbreed

De hele school hanteert de regel van de week. Tien regels (Dekker, z.j.) rouleren elke week.

1. Als de juf/meester het afgesproken teken geeft, gaan we in de rij staan.
2. Wanneer je binnen in de rij loopt, ben je stil.
3. We lopen rustig op de gang en op de trap.
4. De leerkracht en leerling begroeten elkaar bij binnenkomst.
5. We hebben respect voor elkaar.

6. We luisteren naar alle juffen en meesters.
7. We zijn op tijd op school.
8. We zijn aardig voor elkaar.
9. We houden het toilet schoon.
10. Iedereen ruimt zijn afval op de juiste plek op.

Groepsniveau

In de eerste twee weken van een nieuw schooljaar maken de kinderen in hun eigen groep een aanvulling op deze vastgestelde schoolafspraken, in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld door en met de groep, dit zijn de groepsafspraken. De kinderen ondertekenen de groepsafspraken. Aan ouders wordt ook gevraagd om de groepsafspraken te ondertekenen. Dit gebeurt bij de ouder-vertel-gesprekken in de eerste weken van het schooljaar. Ouders die om uiteenlopende redenen nog niet getekend hebben, worden gevraagd om dat alsnog te doen.

In alle groepen komen de volgende zaken terug bij de groepsafspraken:

1. Wanneer er gepest wordt heeft iedere leerling het recht en de plicht het aan de leerkracht te vertellen en **dat is geen klikken**.
2. We sluiten niemand buiten.

Daarbij kennen we algemene omgangsregels zoals:

- Als je iets niet leuk vindt, zeg je 'Stop-hou op'.
- Bedenk bij alles wat je doet, of je het zelf ook prettig zou vinden.
- Let niet op wat een ander verkeerd doet, let erop dat je het zelf goed doet.
- Blijf van andere kinderen af als de ander dat niet wil.
- Als je kwaad bent probeer je dit uit te praten.
- Iedereen mag zichzelf zijn.
- Nieuwe kinderen willen wij goed opvangen en ontvangen. Zij zijn altijd welkom.
- Houd rekening met elkaar.

De school werkt met een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling 'Kinderen en...' (Bokhove, Van Bokkem, Gielen, Joosten, Mak, Pot, Rietveld & Van Voorst Van Beest, 2008). Hieruit wordt minimaal één keer per week een les gegeven.

4. Signalering

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen;
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- Briefjes doorgeven;
- Beledigen;
- Opmerkingen maken over kleding;
- Isoleren;
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen;
- Op weg naar huis achterna rijden;
- Naar het huis van het slachtoffer gaan;
- Bezittingen afpakken;
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

De belangrijkste signalen zijn dat het slachtoffer:

- Zich niet veilig voelt op school;
- Vaak niet naar buiten wil;
- Niet graag naar situaties wil waarin de groepsleerkracht niet aanwezig is;

- Vaak treuzelt na schooltijd;
- Slechtere leerprestaties heeft;
- Zich minder goed kan concentreren;
- Vaak alleen is of zich afzondert;
- Niet samenwerkt met andere kinderen;
- Zelf (terug)pest.

Overige kenmerken zijn:

- De pester voelt zich sterker door het pesten;
- Er is veel onrust in de groep;
- Er is veel concurrentie binnen de groep;
- Er spontaan veel vechtpartijen zonder duidelijke oorzaak .

5.Aanpak

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten worden de volgende stappen doorlopen:

STAP 1: Leerlingniveau

De leerlingen proberen er eerst zelf (en samen) uit te komen volgens de 'stop-hou op-methode'.

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. De leerkracht roept beide partijen bij zich voor verheldering van het probleem.

Lukt het de leerlingen om tot een oplossing te komen, dan krijgen zij hiervoor een compliment.

Lukt het niet om het direct op te lossen, dan volgt een afspraak met de leerlingen om er in een later stadium op terug te komen.

STAP 2: Leerkrachtniveau

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen ('win-winmethode') en (nieuwe) afspraken te maken. Eventueel in de tijd tussen ruzie en uitpraten de leerling een 'Oeps-formulier' laten invullen. (<http://www.123lesidee.nl/index.php/site/links/772>)

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven;
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn;
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem;
- Een gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt;
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

STAP 3: Ouderniveau

Bij signalering van herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling dat pesten niet wordt geaccepteerd.

Step 3A

*Leerkracht treedt in gesprek met het gepeste kind en de pester. Er wordt een kleine aantekening gemaakt in het digitaal persoonlijk dossier (Esis). Heel kort, maar het staat dan wel genoteerd.

*De intern begeleider wordt op de hoogte gebracht van het ongewenste gedrag.

*Pestgedrag wordt binnen het team (vooral de betreffende bouw) van de school gemeld zodat al het personeel alert kan reageren (op de gang en in de pauze).

*Ouders van de pester en het gepeste kind worden op school door de leerkracht uitgenodigd voor een gesprek. Hierin wordt uitgelegd welk pestgedrag er plaats vindt. Er worden afspraken gemaakt om het pestgedrag te voorkomen al dan niet met sancties die de pester kan verwachten.

Stap 3B

*Een (tweede) evaluatiegesprek met ouders naar aanleiding van de gemaakte afspraken uit het vorige gesprek.

*Consequenties voor de leerling die zich misdraagt zoals uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag. Daarbij kan gedacht worden aan: buitenspelen, bewegingsonderwijs, excursies en schoolreisjes.

*Er kan aan de ouders worden voorgesteld dat de leerling een cursus of training gaat volgen op gebied van gedrag en/of sociale vaardigheden (bij een externe aanbieder).

Stap 3C

*Een (derde) gesprek met de ouders, als voorgaande acties en eerdere gesprekken met ouders op niets uitlopen zijn. De Intern Begeleider is bij het gesprek aanwezig. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. Elk incident wordt voortaan gemeld aan de ouders. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in Esis en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

*Er kan aan ouders worden geadviseerd om de leerling psychologisch te laten onderzoeken.

*De schoolleider van de school wordt uiterlijk in het stadium van het derde gesprek op de hoogte gesteld van de gesprekken met de kinderen en de ouders en kan de gemaakte afspraken terugvinden in het archief. Er wordt een schriftelijk verslag van gemaakt. Ouders ontvangen ook een exemplaar hiervan. De schoolleider ontvangt ook een afschrift.

STAP 4: Directieniveau

Stap 4A

*Indien het probleem zich toch blijft herhalen meldt de leerkracht dit gedrag aan de schoolleider van de school. De schoolleider roept de ouders nogmaals op school voor een gesprek. De leerkracht en/of de vertrouwenspersoon is ook bij dit gesprek aanwezig. Ook het kind kan in dit eerste directie gesprek betrokken worden.

*De schoolleider gaat uit van het opgebouwde archief in het digitaal persoonlijk dossier dat de leerkracht heeft gemaakt en vult dit archief verder aan met het verloop van de gebeurtenissen.

Stap 4B

*Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals het School Maatschappelijk Werk, de Schoolbegeleidingsdienst of de schoolarts van de GGD.

*De Intern begeleider blijft betrokken.

*Indien het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert, en / of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem ook aan te pakken kan de schoolleider van de school overgaan tot bijzondere maatregelen zoals: het isoleren van de pester, tijdelijk plaatsen in een andere groep binnen de school of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school met een maximum van vijf dagen.

STAP 5: Schoolniveau

*In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

*Schorsing kan pas plaatsvinden nadat de directie van de school contact heeft gehad met het bestuur van de Stichting en met de Leerplichtambtenaar.

*Met extreem wordt bedoeld: Aantoonbaar gedocumenteerd in Esis dat het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert, en / of de ouders van het kind onvoldoende meewerken om het probleem ook aan te pakken.

*De directie initieert en houdt contact met de ouders.

6. Vijfsporenbeleid

Binnen onze school werken we met de afgesproken regels en de vijfsporenaanpak van het probleem. Deze bestaat uit:

1. Hulp aan het gepeste kind

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest; praten lucht op!

- Leerling uitlokken het één en ander op papier te zetten (als erover praten niet lukt);
- Leerling ervan verzekeren dat het niet zijn/haar schuld is. Niemand heeft het recht te pesten;
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten;
- De leerling leert hoe het de ander duidelijk moet maken hoe erg het pesten vindt en ook dat ze ermee op moeten houden, bijvoorbeeld door rollenspellen en/of adviezen;
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen;
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- Sterke kanten van de leerling benadrukken;
- Kringgesprek houden over bijvoorbeeld pesten in het algemeen;
- Boek voorlezen dat over pesten gaat;
- De leerling zelf boeken laten lezen over pesten;
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt;
- Leerling bemoedigen om leuke dingen te gaan doen, bijvoorbeeld lid worden van een club;
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s);
- Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

2. Hulp aan de pester

- Pesten is verboden. wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt;
- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- Laten inzien dat hij er iets aan kan doen, dat hij kan beginnen op te houden met pesten;
- Excuses aan laten bieden;
- Afspraken maken over wat wel en niet kan;
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren;
- Leerling boeken aanbieden die als onderwerp pesten hebben;
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; SMW, Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt;
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester.

3. Hulp aan de zwijgende middengroep

Meelopers zijn medebepalend voor het voortduren van het pesten. Vaak vinden de kinderen het heel vervelend dat er wordt gepest op school, maar willen ze ook niet als enige voor het gepeste kind opkomen. Vaak uit angst om zelf slachtoffer te worden.

Begeleiding van groep/kinderen rondom pester en gepeste:

- Leerlingen verantwoordelijk maken voor de sfeer in de klas;
- Open sfeer creëren die kinderen uitnodigt om te vertellen wat ze zien gebeuren;
- Kinderen samen brengen die zich sterk kunnen en willen maken tegen elke vorm van pesten en zich hiertegen uit durven spreken;
- Kinderen steunen om zich uit te spreken tegen pesten;
- Kinderen inzicht laten krijgen in hun rol; zowel de pester als de gepeste zouden graag 'een echte vriend' hebben;
- Duidelijk maken dat niets doen, net zo erg is als pesten. Kinderen inzicht laten krijgen in hun rol van "meelopers";
- Rollenspellen.

4. Hulp aan de leerkracht

- Het geven van achtergrondinformatie over het verschijnsel, zoals signalen, oorzaken, gevolgen en concrete aanpakmogelijkheden;
- Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden.

5. Hulp aan ouders

- Het geven van achtergrondinformatie door middel van dit pestprotocol;
- Het geven van adviezen (zie Hoofdstuk 7. Adviezen aan ouders).

7. Adviezen aan ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- d. Door positieve stimulering, complimenten en schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- f. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt
- g. Meld pesten van en door wie altijd
- h. Laat uw kind opschrijven wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij uw kind oproepen. Op zich is dat niet erg, als het maar hierbij geholpen wordt de emoties te uiten en te verwerken.
- i. Accepteer de situatie niet
- j. Probeer uw kind niet over te beschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen

Ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport, zodat hij ook buiten de school zichzelf oefent in het onderhouden van sociale contacten
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- a. Neem het probleem serieus: het kan ook jouw kind overkomen.
- b. Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- c. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- d. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- e. Geef zelf het goede voorbeeld
- f. Leer uw kind zonder agressie voor anderen op te komen.
- g. Leer uw kind zonder agressie voor zichzelf op te komen
- h. Meld pesten van en door wie dan ook altijd.

8. Verwachtingen

Algemeen

- Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!
- Leerkrachten en ouders uit de oudercommissie en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL
- Ouders en school werken samen en staan aan dezelfde kant, namelijk: het beste willen voor ieder kind.
- Bij problemen hebben leerkrachten en ouders elkaar nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor het kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

Leerkrachtgedrag

- U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder.
- U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "een goed voorbeeld doet goed volgen."
- Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan.
- U mag van de leerkrachten verwachten dat zij zich aan de afspraken houden.

Leerlingen en ouders

- We verwachten van leerlingen en ouders dat zij zich aan de afspraken houden.
- We verwachten van ouders dat zij op een volwassen manier (zonder hoogoplopende emoties) over een probleem kunnen praten om zo tot een oplossing te komen.
- We verwachten van ouders dat zij naar hun kinderen toe het goede voorbeeld geven op het gebied van sociale vaardigheden.

9. Aandacht voor digitaal pesten

Vormen van cyberpesten

Anonieme berichten versturen via social media en SMS, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcambeelden op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping, en het versturen van een e-mail bom. 20% van de leerlingen heeft te maken met cyberpesten.

Effecten

De effecten van cyberpesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

Verantwoordelijkheid van de school

Soms gebeurt pesten buiten de school. Toch heeft de school er veel last van. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. Pesten heeft effect op het schoolklimaat.

Hoe kun je cyberpesten voorkomen?

Toepassen en actualiseren van het pestprotocol.

Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten.

Afspreken van internetgedrag en samen met de leerlingen regels maken.

Pesten bespreekbaar maken in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken. Sancties van het pestprotocol consequent toepassen. Ouders informeren en met ouders samenwerken.

Schoolreglement aanpassen. Bijvoorbeeld: "het maken van opnames van medeleerlingen en leerkrachten zonder toestemming kan leiden tot schorsing/verwijdering/disciplinaire maatregelen"

Tips voor ouders. Ouders zijn in het algemeen niet goed op de hoogte van wat hun kind op internet doet. Alleen door met de ouders samen te werken is cyberpesten aan te pakken.

In groep 7 kan elk schooljaar ingeschreven worden op "Mediawijzer met Kidsweek in de klas". (www.mediawijzer.net)

TIPS VOOR DE LEERLINGEN

- Doe on-line niet, wat je off-line ook niet doet.
- Onthoud dat iedereen zich op internet anders kan voordoen.
- Geef nooit zomaar je privé-gegevens weg.
- Rare sites? Klik weg.
- Log uit als je je ongemakkelijk voelt.
- Zorg dat de virusscanner ge-update is.
- Reageer niet op vervelende mail of chats.
- Blokkeer vervelende chatters of mailers.
- Computer niet te lang: Gebruik je vrije tijd ook voor iets anders dan alleen computeren.
- Los problemen samen met je ouders of de leerkracht op.
- Meld het als je onbeschofte of gemene mailberichten ontvangt aan je ouders of de leerkracht. Verwijder volgende e-mails van dezelfde afzender zonder ze te openen. Als daders geen respons krijgen is de lol er voor hen snel af.

TIPS VOOR DE OUDERS

- Surf samen met uw kind. Ga regelmatig samen achter de computer zitten. Ouders en kinderen leren dan van elkaar.
- Maak duidelijke afspraken over het internetgebruik en de tijdsduur die het kind achter de computer mag doorbrengen.
- Houd goed zicht op de computer en plaats deze indien mogelijk op een centrale plaats in huis.
- Leer uw kind om zeer zorgvuldig met privacy om te gaan. Altijd toestemming vragen om aan derden een telefoonnummer, adres of bankrekeningnummer door te mogen geven.
- Bekijk regelmatig de history van de browser, zodat u op de hoogte blijft van het surfgedrag van uw kind. Let wel: dit biedt geen garantie, want kinderen kunnen deze geschiedenis knop wissen.
- Gebruik een goede virusscanner en zorg dat deze up to date blijft.
- Vertel uw kinderen af te blijven van onbekende software en leer hen voorzichtig om te gaan met het downloaden van onbekende sites.
- Blijf geïnteresseerd in het surfgedrag van uw kind en wijs hem regelmatig op de minder leuke kanten hiervan, zoals pedofielen in chatboxen, pornosites, scheld emails, spam en nog veel meer.

TIPS VOOR DE LEERKRACHTEN

- Hang in groep 7 en 8 het computerprotocol (De tips voor leerlingen) goed zichtbaar in de klas, nadat je het in de klas besproken hebt.
- Op school gebruiken we internet alleen bij het opzoeken van informatie ten behoeve van een werkstuk of spreekbeurt, voor het oefenen van lesstof, voor het maken van huiswerk na schooltijd. Incidenteel, op speciale dagen, mag er op verantwoorde sites een spelletje gedaan worden.
- Blijf in de buurt bij de internettende leerlingen Controleer of de schoolregels worden opgevolgd.
- Laat persoonlijke gegevens privé blijven. Let er op dat er over de leerlingen zo weinig mogelijk valt te traceren.
- Op school chatten we niet.

- Pesten of bedreigen via mail wordt niet getolereerd.
- Bij overtreding van één van bovenstaande afspraken spreekt de leerkracht een 'internetschorsing' uit.

Blokkeren van afzenders

Sommige programma's hebben de mogelijkheid om specifieke afzenders te blokkeren. Verwijs ouders naar onderstaande websites voor meer informatie. Op den duur loont het wellicht de moeite de leerling een nieuw mailadres te geven. Vertel je leerlingen dat ze altijd heel voorzichtig moeten zijn met het doorgeven van hun mailadres aan anderen.

Cyberpesten is strafbaar

Er zijn verschillende vormen van cyberpesten die strafbaar zijn. Daar kun je hier meer over lezen: [Cyberpesten wat is strafbaar?](#) Leerlingen realiseren zich dat vaak niet. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.

Informatieve websites over digitaal pesten:

www.dekinderconsument.nl

www.iksurfveilig.nl

www.internetsoa.nl

www.i-respect.nl

© Centrum School en Veiligheid / Pestweb 2014